

မြန်မာနိုင်ငံ၌ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများအားကွပ်မျက်ခြင်းကို International IDEA က ရှုတ်ချကြောင်း ထုတ်ပြန်ခြင်း - မြန်မာပြည်သူများ၏ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့်ဂုဏ်သိက္ခာ ပြန်လည်ရရှိစေရန် တောင်းဆိုသည်။

စစ်အာဏာရှင်တို့ ကျူးလွန်သော အကြမ်းဖက်မှုများထဲမှ နောက်ထပ်တုန်လှုပ်ချောက်ချားဖွယ်ရာ အကြမ်းဖက်မှု တိုးမြှင့်လာခြင်းဖြစ်သည့် ဒီမိုကရေစီအရေးလှုပ်ရှားသူလေးဦးအား မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားဥပဒေမဲ့ ကွပ်မျက်ခြင်းကို International IDEA က အပြင်းထန်ဆုံး ရှုတ်ချပါသည်။ International IDEA သည် ဤကွပ်မျက်ခြင်းအား ရှုတ်ချသော နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းများ၊ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံမှအဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ ရပ်တည်လျက်ရှိသည်။

၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့သတင်းထုတ်ပြန်ချက်အရ မြန်မာစစ်အာဏာရှင်များ၏ ကွပ်မျက်ခြင်းခံခဲ့ရသည့် ကိုကျော်မင်းယု (ခ)ကိုဂျင်မီ၊ ကိုဖြိုးဇေယျာသော်၊ ကိုလှမျိုးအောင်နှင့် ကိုအောင်သူရဇော်တို့ကို ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် နှင့် ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြသော အာဇာနည်များအဖြစ် မြန်မာနိုင်ငံသားများက အောက်မေ့သတိရနေကြပါလိမ့်မည်။ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကို ထပ်မံ ကွပ်မျက်ရန် စစ်အာဏာရှင်များ၏ ခြိမ်းခြောက်မှုများသည် ဥပဒေ (သို့မဟုတ်) ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု လုံးဝ မရှိသည့်အပြင် အကြောက်တရား နှင့် ခြိမ်းခြောက်မှု ပြန့်ပွားစေရန် သက်သက်သာရည်ရွယ်ချက်ရှိသည်။

စစ်အာဏာရှင်အုပ်စုသည် ၎င်းတို့၏ ပြစ်ဒဏ်ကင်းလွတ်ခွင့်ကို အသုံးပြုရန်အပြင် ၎င်းတို့အားဆန့်ကျင်သူတိုင်း နှင့် ပြည်သူများ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များကို ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ရန် ယိုင်နဲ့ပြီး လူအများယုံကြည်ကိုးစားမှုကင်းမဲ့နေသည့် တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ဆက်လက် အလွဲသုံးစားလုပ်လျက်ရှိသည်။ လုံးဝဖြစ်နိုင်ခြေမရှိသော ရွေးကောက်ပွဲမသမာမှု စွပ်စွဲချက်များဖြင့်

တရားဝင်ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးလှသိန်းနှင့် အခြား ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များအား မကြာသေးမီက 'ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း' သည်လည်း ထပ်တူထပ်မျှပင် လုံးဝလက်ခံနိုင်စရာမရှိပြီး တရားမျှတမှု ကင်းမဲ့သည့် လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်တပ်က တရားဥပဒေမဲ့၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီဘဲ အာဏာသိမ်းယူထားသည့်အခြေအနေတွင် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့၌ မထိမဲ့မြင်ပြုပြီး အဓိပ္ပါယ်မဲ့သောကြေညာချက်ဖြင့် စစ်အာဏာရှင်အုပ်စုက ထုတ်ပြန်ခဲ့သော တရားဝင်အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရအဖွဲ့ဝင်များအပေါ် ပစ်မှတ်ထား ခြိမ်းခြောက်မှုသည် တရားမျှတမှုကို ပြောင်းပြန်လှန်နေသကဲ့သို့ဖြစ်နေသည်။ ဤအချက်မှာ အာဆီယံနှင့် အခြားနိုင်ငံတကာ မိတ်ဖက်များအပေါ်ထားရှိသော ၎င်း၏ ကတိကဝတ်များကို လေးစားလိုက်နာရန် စစ်တပ်က မလိုလားကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြသခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလက တရားမဝင် အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း စစ်အာဏာရှင်အုပ်စုက နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသား အနည်းဆုံး ၇၃၄ ဦး သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်ဟု မြန်မာနိုင်ငံ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ ကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (AAPP)အရ သိရှိရသည်။ စစ်အာဏာရှင်အုပ်စုက အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း စုစုပေါင်း လူပေါင်း ၁၅,၀၀၀ ခန့် သတ်ဖြတ်ခဲ့ကာ လူပေါင်း တစ်သန်းခန့် အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် Kevin Casas-Zamora က ကမ္ဘာဟာ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် အာရုံစိုက်မှုပျောက်မသွားသင့်ဘဲ ဤတိုးမြှင့်လာသည့် အကြမ်းဖက်မှုအား မြန်မာနိုင်ငံ၏ဆိုးရွာလာသည့်အခြေအနေကို အမြန်ဆုံး အဆုံးသတ်ရေးအတွက် နှစ်ဆတိုးပြီး ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သင့်သည့် အချိန်အခါအဖြစ် မှတ်ယူသင့်သည်ဟု သတိပေးလိုက်သည်။ လက်ရှိစစ်အစိုးရလက်အောက်တွင် ပုံမှန်အတိုင်းပြန်လည်နေထိုင်ရေးကို မမျှော်မှန်းနိုင်သလို စစ်အာဏာရှင်များက ကျင်းပသော မည်သည့်ရွေးကောက်ပွဲမှ ယုံကြည်စိတ်ချရမှု မရှိနိုင်ပါ (သို့မဟုတ်) လက်ရှိအကျပ်အတည်းကို ကူညီဖြေရှင်းပေးနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။

“ကမ္ဘာ့ရဲ့ အာရုံစိုက်မှုတွေက တခြားနေရာတွေကို ရောက်ရှိနေချိန်မှာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ကြေကွဲစရာတွေက ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိနေပါတယ်။ မြန်မာပြည်သူတွေကို ကူညီတဲ့အနေနဲ့ အနည်းဆုံးတော့ သူတို့ခံစားနေရတဲ့ဒုက္ခတွေနဲ့ ဒီမိုကရေစီနဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာအတွက် သူတို့ရဲ့တိုက်ပွဲဝင်မှုတွေအကြောင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိရှိနိုင်အောင် ကျွန်တော်တို့ ဆောင်ရွက်သင့်ပါတယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ International IDEA အနေဖြင့် မြန်မာပြည်သူတွေကို

ပံ့ပိုးကူညီဖို့ အစွမ်းရှိသမျှ အားလုံးကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားပါမယ်" ဟု Kevin ကပြောကြားခဲ့သည်။

“၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ဖြင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခဲ့သည့် ပြည်သူများ၏ဆန္ဒကို လေးစားလိုက်နာရန်၊ အရေးပေါ်အခြေအနေအားအဆုံးသတ်ရန်၊ မြန်မာပြည်သူအားလုံး၏ လူ့အခွင့်အရေးများအားလုံးကို လေးစားလိုက်နာရန် နှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသော လွှတ်တော် ဖွင့်လှစ်ခြင်း၊ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအပြင် နိုင်ငံ၏အင်စတီကျူးရှင်းအားလုံးအား ပြည်သူလူထု၏ဆန္ဒကို ကိုယ်စားပြုသည့် အားလုံးပါဝင်မှုရှိသောအရပ်သားအစိုးရ တစ်ရပ်အောက်တွင် ထားရှိရေးအတွက်ကြိုးပမ်းခြင်းအပါအဝင် မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန်” မြန်မာစစ်တပ်ကိုတောင်းဆိုထားသည့် နိုင်ငံပေါင်း ၁၁၉ နိုင်ငံမှထောက်ခံထားသော ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ၏ ၂၀၂၁ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ကြပါရန် International IDEA မှ ကမ္ဘာ့အသိုက်အဝန်းကို တောင်းဆိုလိုက်ပါသည်။

International IDEAသည် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ၊ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၊ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီတို့နှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံ လိုသော ဆန္ဒတိုးပွားလာသည့် နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းကို ကြိုဆိုပြီး ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်ပါ အခြေခံမူများကို အခြေခံ၍ ဒီမိုကရေစီပြန်လည်ထူထောင်ရန် ၎င်းတို့၏ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများကို အပြည့်အဝ ထောက်ခံအားပေးရန် အခြားနိုင်ငံများအားလည်း တိုက်တွန်းလိုက်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏အနာဂတ်ကို ပြည်သူများ၏တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များ ကသာ ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်စာတမ်းတွင် အာမခံထားသည့်အတိုင်း နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းကလည်း ထိုဆန္ဒကိုလေးစားလိုက်နာရမည်ဖြစ်သည်။